

**מועדים התשס"ב
כרטיסי ברכה לראש השנה
(חלק ב')**
FESTIVAL STAMPS 2001 (5762)
JEWISH NEW YEAR CARDS
(PART 2)

646 ■ 9/2001 ■ אלול התשס"א

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי
PHILATELIC SERVICE

קראו הכרטיסים להתפתחות הארץ, הרחבת הגבולות, עלייה חופשית וקיבוץ גלויות.

המצוקה במעברות ושנות הצנע באות ליד ביטוי בשנות ה-50 בכרטיסים המתארים פירות ומאכלים ולצידם האיחול "שנת שפע ושובע". גם דמויות חיילים גאים הניצבים בעוז על משמרתם הפכו לדימוי אהוב ונפוץ בעשור הראשון למדינה. מגמה זו התחזקה בשנים שלאחר מלחמת ששת הימים. דמויותיהם של גיבורי הניצחון, מנהיגים פוליטיים וחיילים ליד המקומות הקדושים מילאו בצפיפות את דוכני "השנות הטובות". בשנות ה-70 נפוצו דימויים של המשפחה הישראלית האידילית על רקע הלוש והריהוט הבורגני של אותן שנים. כרטיסי הברכה משקפים באופן חי ותוסס את השינויים הדרמטיים שחלו בחיינו בדורות האחרונים.

פרופ' שלום צבר
האוניברסיטה העברית בירושלים

תיאור הבולים

הכרטיסים מאוסף חיים שטייר, חיפה.

בול בערך נקוב 1.20 ש"ח

חייל ויונה עם עלה של זית - ביטוי לשלום ולבטחון.

בול בערך נקוב 1.90 ש"ח

זוג נשים בלבוש אתני - ביטוי לקיבוץ הגלויות של עדות ישראל.

בול בערך נקוב 2.30 ש"ח

ילד בסביבה כפרית מחזיק פרחים - ביטוי להתיישבות.

חלקה הראשון של סדרה זו (מועדים התשס"א) הוקדש לתקופת הפריחה של כרטיסי הברכה היהודיים לראש השנה באירופה ובארצה"ב (1898-1918). הסדרה הנוכחית מוקדשת לכרטיסי ברכה לראש השנה, שנוצרו בארץ בשנותיה הראשונות של המדינה.

מידי שנה נשלחים ברחבי העולם היהודי כרטיסי ברכה לראש השנה, שבארץ ידועים יותר בכינוי "שנות טובות". בניגוד לדעה הרווחת כי מקורו של מנהג זה בכרטיסי הברכה לראש השנה הנוצרי, שנפוצו באירופה ובארצה"ב למן המאה ה-19, מדובר במנהג יהודי בן מאות שנים. כבר במאה ה-14 המליצו רבנים בגרמניה כי בפרוס חודש אלול צריך אדם לאחל לחברו במכתב "תיכתב ותיחתם לאלתר לחיים". רבני אשכנז תלו עניין זה במקור תלמודי ידוע, המציין כי "שלושה ספרים נפתחים בראש השנה", ובהם נכתב ונחתם גזר-דין של הבריות על-פי מעשיהן ותכונותיהן (מסכת ראש השנה, טז ע"ב). מנהג יהודי-גרמני זה קיבל את תפוצתו הרחבה רק לאחר המצאת גלוית-הדואר בווינה בשנת 1869. המצאה זו זכתה להצלחה כבירה, ובתוך שנים מספר נוספו לגלויות הפשוטות תמונות שמשכו קהל לצורך יותר ויותר גלויות, ובהן הופיעו נושאים מוכרים ואהובים.

עוד לפני המצאת גלוית-הדואר נפוצו בקרב בני "היישוב הישן" בארץ כרזות, שבהן ברכות ותמונות לשנה החדשה. דפים אלה לוו באיורים ובתצלומים של המקומות הקדושים בארבע ערי הקודש בארץ-ישראל, ובעיקר בירושלים ובסביבתה. מטרתם העיקרית הייתה לעורר את ליבם של נדבנים בתפוצות לתרום ליהודי ארץ-ישראל.

עם העליות הראשונות השתנו כרטיסי הברכה באופן קיצוני. הכרטיסים בשנות ה-20 וה-30 הדגישו את עבודת האדמה, גאולת הארץ ומראה החלוצים החדשים. בשנים שלפני קום המדינה

מעצב הבולים: חיים שטייר

STAMPS DESIGNER: HAYIM SHTAYER

FESTIVAL STAMPS 2001 (5762) - JEWISH NEW YEAR CARDS (PART 2)

The first part of this stamp series, Festival Stamps (5761) 2000, was devoted to the period between 1898 and 1918 when Jewish New Year cards flourished in Europe and the United States. The current set of Festival stamps is dedicated to Jewish New Year cards that were created in Israel during the first years of the State.

Every year hundreds of thousands of Jewish New Year cards are mailed throughout the Jewish world. Contrary to a widely held opinion, the origin of this custom predates by centuries the Christian New Year cards, which have been so popular in Europe and the United States since the 19th century. In fact, already in the 14th century German rabbis recommended that letters sent during the month of Elul should open with the blessing "May you be inscribed and sealed for a good year". The German rabbis based this practice on a familiar Talmudic dictum in tractate Rosh ha-Shanah 16b concerning the "setting down" of one's fate in one of the three Heavenly books that are opened on the Jewish New Year. The German-Jewish custom reached widespread popularity, however, only with the invention in Vienna in 1869 of the postal card. This invention was an immediate success and within a few years the plain cards were enriched by illustrations, which attracted the public to buy more and more cards, illustrated with beloved and familiar topics.

Even prior to the invention of the postal card, decorative pages of varying sizes with New Year wishes and images were in wide use by the "Old Yishuv" - Jews in 19th century Eretz Israel. These greeting pages showed illustrations and photographs of the holy sites of the four holy cities in Eretz Israel, particularly in and around Jerusalem. These pages were commonly sent abroad for fund-raising purposes. The images on the cards changed drastically with the waves of new immigrations (aliyot). The cards of the 20's and 30's highlighted the acquisition and toiling of the land and pictured new pioneers. In the years preceding the establishment of the state, the cards called for developing the country, expansion of its borders, open immigration and the ingathering of the exiles from all corners of the world.

חותמת
אירוע
להופעת
הבול
SPECIAL
CANCELLATION

The hardship of life in the transition camps and the strains of shortages during the fifties are reflected in many cards from these years which are illustrated with fruits and other foods and accompanied by the wish for "a year of abundance and plenty". This period also witnessed the very popular images of proud soldiers bravely guarding their young homeland. This tendency increased in the years following the Six Day War. The heroes of the war, political leaders and soldiers on the background of the liberated holy sites, filled the stalls that sold New Year cards in the Israeli streets. These images were replaced in the seventies with pictures of the "ideal Israeli family", shown fashionably dressed in its bourgeois furnished apartment. The New Year cards vividly reflect the dramatic changes in the life of the Jewish people in the last generations.

Professor Shalom Sabar
The Hebrew University of Jerusalem

Description of the Stamps

Jewish New Year cards from the collection of Hayim Shtayer, Haifa

NIS 1.20 Solider with dove and olive tree leaf - symbols of peace and security.

NIS 1.90 A couple of women in ethnic dress symbolizing the ingathering of the exiles.

NIS 2.30 Boy in the country holding flowers — symbolizing the settlement of the land.

FESTIVAL STAMPS 2001 (5762) JEWISH NEW YEAR CARDS (PART 2)

Issue: September 2001

Artist: Hayim Shtayer

Stamp Size: 40 mm x 25.7 mm

Plate no.: 448 - one phosphor bar

Plate no.: 449 - two phosphor bars

Plate no.: 450 - two phosphor bars

Sheet of 15 stamps

Tabs: 5

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: Offset

השירות הבולאי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo